

Марбург

Борис Пастернак

Я був у нестямі. Я мінився враз,
Відринутий нею в гонитві шаленій.
Та пізно. Кохання і страх — водночас.
Як жаль її сліз! Я святого блаженніш.

Я вийшов на площу. Від смерті пішов,
Народжений вдруге. Кожнісінька малість
Жила і вважала мене за ніщо,
В прощальному значенні вверх підіймалась.

Бруковану вулицю кидало в жар,
Був брук смаглочолим, і камінь спідлоба
Дивився на небо, і вітер-човняр
Між лип веслував, хоч були то подоби.

Та хоч би там як, але я уникав
Їх поглядів. Не помічав привітання.
Я знати не прагнув ніяких багатств.
Я геть виривався, щоб стримать ридання.

Інстинкт успадкований, служка старий,
Мені був нестерпний. Він крався біч-о-біч
І думав: "Хлоп'яча закоханість. В ній,
Крий боже, потоне ще. Будь насторожі".

"Ступни, тоді ще раз",— так твердив інстинкт,
І вів мене мудро, як древній схоластик,
Цнотливими нетрями очеретів —
Жаги, і дерев, і бузків попелястих.

"Навчишся ступати — бігцем лиш тоді",—
Він твердив, і сонце нове із зеніту
Дивилось, як знову навчають ході
Туземця планети на іншій планиді.

Для когось було це, що сяйво вершин,
А іншим здавалося ніччю безокою.

Греблися курчата між стебел жоржин,
А коники, ніби дзигарики, цокали.

Пливла черепиця, опівдні жарінь
Дахи озирала незмигно. А в Марбурзі
Хто гучно свистів і ладнав самостріл,
Хто мовчки збирався на Троїцький ярмарок.

Жовтів, поглинаючи хмари, пісок.
Живі чагарі вигиналися арками.
Спікалося небо, ждучи блискавок —
Лягло на шматок кровоспинної арніки.

В той день — з гребінців і до ніг — як урок,
Як трагик з провінції драму Шекспірову,
Завчив я тебе всю і знав назубок—
По вулицях вештався і репетирував.

Коли перед тебе я впав й огорнув
Це марево, лід цей, сьйнисту поверхню
(Яка ж ти вродлива!) — задушливий нурт...
Про що ти? Отямся! Пропало. Не вернеш.

Тут жив Мартін Лютер. А там — брати Грімм.
Дахи пазуристі. Деревя. Надгробки.
Тут все їх нагадує, віддане їм.
Живе все. І все оце також — подобі.

Ні, я не піду туди завтра. Я — пас.
Це більш ніж прощання. Все ясно. Ми квити.
Вокзальний гармидер тепер не для нас.
Що буде зі мною, скажіть, древні плити?

Усюди портплекдами ляже туман.
В обидві віконниці вставлять по місяцю.
Журба-пасажирка ковзне по томах
І з книжкою на оттоманці поміститься.

Чому ж мені лячно? Та ж, наче граматику,
Я вивчив безсоння. Між нами союз.
Навіщо ж я, ніби приходу лунатика,

Появи звичайних думок так боюсь?

З ночами тепер комбінації шахові
Я знов осягаю, йде місячна гра,
Духмяність акації, вікна розчахнуті,
В кутку, ніби свідок, сивіє жага.

Король — осокір. І я граю з нічницями.
І ферзь — соловей. Мій порив — солов'ю.
Ніч перемагає, фігури сновидцями
Відходять, я ранок увіч впізнаю.

1916, 1928